

Datum
2020-04-23

Till För kännedom

Kommunrevisionen

Kommunstyrelsen

Socialnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Rapport – Granskning av kommunens rutiner vid orosanmälningar

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer granskat rutiner vid orosanmälningar när ett barn far illa.

Revisionen önskar att styrelsen/nämnden lämnar synpunkter på de slutsatser och de rekommendationer som lyfts fram i rapportens sammanfattning.

Svar önskas senast den 10 september 2020. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

För Krokoms kommuns revisorer

Britt Carlsson
Ordförande

Björn Skoogh
Vice ordförande

Granskning av kommunens rutiner vid orosanmälningar

Rapport

Krokoms kommun

KPMG AB

2020-04-23

Antal sidor 13

Krokoms kommun

Granskning av kommunens rutiner vid orosanmälningar

2020-04-23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
2.4	Länsövergripande samverkan avseende barn och unga	6
3	Resultat av granskningen	8
3.1	Rutiner för att göra och ta emot orosanmälningar	8
3.2	Anmälningar från kommunala verksamheter	10
3.3	Samarbete mellan socialtjänsten och barn- och utbildningsnämnden	11
3.4	Informationsinsatser för att öka medvetenheten hos allmänheten	12
3.5	Statistik	12
4	Slutsats och rekommendationer	14

1 Sammanfattning

Vi har av Krokoms kommuns revisorer fått i uppdrag att granska rutiner vid orosanmälningar när ett barn far illa. Granskningen ingår i revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens rutiner vid orosanmälningar när ett barn far illa är ändamålsenliga.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunen i huvudsak har ändamålsenliga rutiner vid orosanmälningar när ett barn far illa. Bedömningen baserar vi på att det finns beslutade rutiner för hantering av orosanmälningar som efterlevs inom individ och familjeomsorgen.

Representanter från socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen upplever att det finns ett gott samarbete. För att öka samverkan kring barn och familjer har individ- och familjeomsorgen utsett socialsekreterare som agerar kontaktpersoner till kommunens fem olika skolområden. Detta är ett nytt samarbete sedan andra halvåret 2019. Syftet med detta är att korta vägen in till socialförvaltningen och på så sätt öka möjligheten till samarbete men också kunskapsutbyte. Utöver det finns flera samverkansgrupper där barn och unga diskuteras på övergripande- och individnivå

Av granskningen framkommer att det inom individ- och familjeomsorgen inte finns rutiner för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig inte heller följs statistik över orosanmälningar upp löpnade. Vi ser en brist i att det idag inte finns ett arbetssätt för att följa statistik över inkomna orosanmälningar. Genom att följa orsaker till och vilka verksamheter som genomför orosanmälan kan verksamheten få större kännedom om vilka verksamheter som möjligtvis inte anmäler i tillräckligt stor utsträckning och utbildningsinsatser eller andra åtgärder kan genomföras. När en person inom barn- och utbildningsförvaltningen skickar en orosanmälan till individ- och familjeomsorgen bifogas även en kopia till förvaltningschefen som följer antalet anmälningar. Dock används inte sammanställningen för att granska om en verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig.

Vid granskningen noterar vi att inga specifika utbildningstillfällen avseende orosanmälningar har skett till allmänheten, utbildning har endast skett för kommunal verksamhet som efterfrågat informationsinsatser. Då många barn utövar fritidsaktiviteter i föreningar och klubbar så anser vi att en viktig insats kan vara att informera föreningsledare om vart man vänder sig om man vill göra en orosanmälan samt fysiska och beteendemässiga varningssignaler hos barn och unga som mår dåligt.

Vi ser en brist i att det inte säkerställs från förvaltningsledningen att rektorerna förmedlat ut den uppdaterade rutinen avseende orosanmälningar till personalen.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- Säkerställa att den uppdaterade rutinen avseende orosanmälningar förmedlats till all personal inom förvaltningen.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- Säkerställ att statistik över inkomna orosanmälningar följs och på så sätt få uppsikt över orsaker till och varifrån orosanmälan kommer.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställ att personal på kommunens fritidsgårdar vid introduktion får information om anmälningsskyldigheten och ta del av rutinen *När barn far illa – Rutiner för anmälan*.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Krokoms kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens rutiner vid orosanmälan när ett barn far illa. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Barn som far illa eller riskerar att fara illa är ett gemensamt samhällsansvar. Oftast får socialtjänsten kunskap om sådana missförhållanden genom en anmälan. Många yrkesgrupper, bland annat personal i förskolan, skolan, hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen, har anmälningsskyldighet enligt socialtjänstlagens kap 14 § 1. Anmälningsskyldigheten är absolut och kan inte delegeras till någon annan. Anmälan avser oro eller misstanke om att ett barn kan fara illa och det behöver inte finnas något bevis för att det är så. En sådan misstanke kan gälla allt från vanvård och vuxnas oförmåga till att ett barn bevittnar eller blir utsatt för våld eller andra övergrepp.

Risikfaktorer för barn och unga att fara illa kan grunda sig på miljön, som missbruk, ekonomisk utsatthet eller våld i familj och nätverk. Det kan också vara egen funktionsnedsättning eller förälder med sjukdom eller funktionsnedsättning, bristande skolgång eller eget beteende så som begynnande missbruk eller kriminalitet.

Krokoms kommuns revisorer bedömer att det finns en *risk* att berörd personal inom kommunen inte har kännedom om anmälningsskyldigheten och vilka rutiner som gäller. Revisorerna bedömer att det är av *väsentlighet* att utsatta barn och unga får stöd så tidigt som möjligt.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att konstatera om kommunens rutiner vid orosanmälningar när ett barn far illa är ändamålsenliga.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns det rutiner vid orosanmälningar?
- Inkluderar rutinerna rådgivning vid osäkerhet?
- Finns det en löpande utvärdering och utveckling av rutinerna så att barn och unga får stöd så tidigt som möjligt?
- Finns det rutiner för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig?
- Görs det informationsinsatser för att öka medvetenheten hos allmänheten om att anmäla misstankar om att barn far illa?
- Finns det ett samarbete mellan socialtjänsten, barn- och utbildningsnämnden för att öka medvetenheten hos medarbetare om anmälningsskyldigheten?
- Förs det statistik över anmälningarna och rapporteras detta till berörda nämnder?

Granskningen avser socialnämnden samt barn- och utbildningsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen (2018:800), 6 kap § 6
- Socialtjänstlagen (2001:453), 11 och 14 kap § 1
- Skollag (2010:800) 29 kap, § 13
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om handläggningen av ärenden som gäller barn och unga (SOSFS2014:6)
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Följande dokument har granskats:
 - JämtBus – Barn och unga i behov av särskilt stöd
 - JämtBus Barn och unga i behov av särskilt stöd – Lokalt samverkansdokument i Krokoms kommun
 - När barn far illa – Rutiner för anmälan
 - Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan och uppföljning 2019
- Intervjuer har genomförts med:
 - Verksamhetschef för grundskola
 - Controller inom barn- och utbildningsförvaltningen
 - IFO Chef
 - Enhetschef Barn och familj
 - Förste socialsekreterare inom Barn och familj
 - Enhetschef Vuxen och ungdom

Kompletterande frågor har ställts till:

- Kultur - och föreningsamordnare
- Verksamhetschef bemanningspoolen

Samtliga intervjuade har getts möjlighet att faktagranska rapporten.

2.4 Länsövergripande samverkan avseende barn och unga

Sedan 2012 ingår Krokoms kommun i en länsövergripande överenskommelse, kallad JämtBus med länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen avseende barn och unga i behov av särskilt stöd. Överenskommelsen utgår från en gemensam värdegrund och gemensam syn på att det enskilda barnets behov alltid ska sättas i centrum. De som berörs av överenskommelsen är barn och ungdomar, 0-20 år i länet som behöver tvärprofessionell kompetens från olika verksamheter. Överenskommelsen omfattar all hälso- och sjukvård samt kommunal verksamhet som på något sätt arbetar med barn och unga där huvudmannskapet utgår från ett offentligt uppdrag enligt lagstiftningen. Alltså omfattas exempelvis, fristående skolor, enskilda skolor och upphandlade verksamheter av riktlinjerna.

JämtBus överenskommelsen leds av Barnarenan, vilket är en politisk samverkansarena mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner med syfte att stärka samverkan och utveckling mellan kommunerna och regionen med fokus på frågor som rör barn och unga. Utöver Barnarenan finns ett regionalt JämtBus nätverk bestående av tjänstemän. Nätverkets syfte är att underlätta samverkan mellan de verksamheter som möter barn och unga samt säkerställa att överenskommelsen efterlevs och implementeras i verksamheterna.

I samverkansdokumentet *JämtBus – Barn och unga i behov av särskilt stöd* från 2012 anges de olika verksamheternas ansvarsområde. Exempelvis:

Förskola:

- Ge de stödåtgärder i förskolemiljön som barnet/den unges behov kräver.
- Stärka personalens kompetens så att de har de kunskaper som krävs för att tillgodose barnet/den unges behov.
- Initiera kontakt med specialistnivå om behov uppstår.

Skola och elevhälsa:

- Ge de stödåtgärder i skolmiljön som barnets/den unges behov kräver. Så som:
 - Extra anpassningar och särskilt stöd i lärande situationen och stödja elevens utveckling mot utbildningens mål.
 - Elevhälsan ska erbjuda stödsamtal och utredande och rådgivande samtal med enskilda elever och deras familjer relaterade till skolsituationen.
- Stärka personalens kompetens så att de har de kunskaper som krävs för att tillgodose barnet/den unges behov.

Socialtjänst:

- Insatser som beviljas enl. socialtjänstlagen är ex. kontaktfamilj, kontaktperson, familjebehandling, familjepedagog, placering i familjehem eller HVB-hem etc. Bedömning görs även om det finns behov av åtgärder enl. LVU.
- Följa upp de insatser som har beviljats.

- Initiera kontakt med annan verksamhet om behov uppstår.
- Erbjud konsultation till generell nivå/första linjen.
- Förhandsbedömning, utreda och bedöma barn/unga i åldrarna 0-20 års behov av socialt stöd.
- Utgöra ett stöd för barn/ungas familj.
- Erbjud och bevilja de insatser som barnet/ungdomen bedömts ha behov av.

Vidare anges att anmälningsplikten enligt socialtjänstlagen 14 kap 1 § omfattar all personal i alla verksamheter vid oro att barn kan fara illa.

Utifrån samverkansdokumentet har ett lokalt samverkansdokument för Krokoms kommun tagits fram, *JämtBus Barn och unga i behov av särskilt stöd – Lokalt samverkansdokument i Krokoms kommun* (Senast reviderad 2018-10-02).

Krokoms lokala Jämtbusgrupp består av representanter för förskola, skola, elevhälsa, barnhälsovård, barn och ungdomshabilitering, barn och ungdomspsykiatri, individ- och familjeomsorg och LSS. Gruppen träffas 2 ggr/termin och syftet för den är att skapa, implementera och upprätthålla rutinerna för samverkan.

Målet för arbetet kring barn och unga i Krokoms kommun är att alla barn och unga ska ges de bästa förutsättningar till en god uppväxt där bästa möjliga hälsa, utveckling och trygghet är viktiga beståndsdelar. Även i detta dokument beskrivs de kommunala verksamheternas ansvarsområden med tillhörande kontaktuppgifter. I dokumentet beskrivs när ett samverkansmöte avseende ett barn eller ungdom ska ske och hur det går till. Bland annat ska samverkan dokumenteras i en samordnad individuell plan (SIP) och alla som arbetar med barn och unga, om familjen samtycker kan initiera ett samverkansmöte när den egna verksamheten på egen hand kan tillgodose behovet av stöd och kallade verksamheter har skyldighet att delta i ett samverkansmöte.

3 Resultat av granskningen

3.1 Rutiner för att göra och ta emot orosanmälningar

Finns det rutiner vid orosanmälningar?

Inkluderar rutinerna rådgivning vid osäkerhet?

Finns det en löpande utvärdering och utveckling av rutinerna så att barn och unga får stöd så tidigt som möjligt?

3.1.1 Iakttagelser

För granskningen har vi tagit del av dokumentet *När barn far illa – Rutiner för anmälan*. Rutinen har arbetats fram av representanter från skolan, elevhälsa, individ- och familjeomsorgen. I rutinen beskrivs allmänt om orosanmälan samt om anmälningsskyldigheten för vissa yrkesverksamma. Vidare beskrivs när en person bör anmäla och att personen kan söka stöd av sin chef, erfarna kollegor eller konsultera barn- och familjeenheten vid behov. Enligt rutinen ska anmälan göras skriftligt, är dock anmälan akut kan den lämnas muntligt för att sen kompletteras. Därefter beskrivs processen efter en anmälan är gjord, socialtjänstens ansvar för barnets skydd och stöd samt hur låg en utredning tar. När en utredning avslutats ska individ- och familjeomsorgen meddela detta till uppgiftslämnaren och vid samtycke från vårdnadshavare kan även erbjudna insatser återkopplas. Sist i rutinen beskrivs flertalet situationer där barn riskerar att fara illa.

Kopplat till rutinen finns också en anmälningsblankett för anmälan enligt kap 14 § 1 socialtjänstlagen. I rutinen eller blanketten anges inga kontaktuppgifter till kommunens socialförvaltning, endast adress för att posta anmälningsblanketten till socialförvaltningen finns. Rutinen med tillhörande anmälningsblankett är inte kommunövergripande utan gäller endast för skolans och socialtjänstens verksamheter.

Individ och familjeomsorgen

Det är enheten för barn och familj samt enheten ungdom och vuxen inom socialförvaltningen som svarar för att ta emot, handlägga och utreda anmälningar rörande oro för barn eller unga. Inom enheten barn och familj finns åtta tjänster och inom enheten ungdom och vuxen finns fem tjänster. Enheterna har dokumenterade och uppdaterade rutiner för jouten och förhandsbedömningar. Intervjuade upplever att rutinerna är tillräckliga och kända inom verksamheten.

Orosanmälningar kan inkomma via telefon, post, fax eller via kommunens officiella mailadress och IFOs officiella mail. En socialsekreterare är alltid jouransvarig och en person har bakjour som delar på ansvaret under vardagarna. Jouransvarig tar emot anmälningar som inkommer per telefon och bevakar anmälningsfacket och funktionsbrevlådan. Jouransvarig som tar emot anmälan ska registrera det i verksamhetssystemet och genomföra skyddsbedömning. När skyddsbedömningen är gjord skickas dessa till förste socialsekreterare som fördelar anmälningarna till handläggarna.

Vid ärenden som socialsekreterarna upplever som svårare finns det möjlighet att arbeta tillsammans två och två. Handläggarna har också möjlighet att boka träff med förste socialsekreterare för ärendegenomgångar. En gång i månaden anordnas även metodträff där alla handläggare deltar. Där kan frågor i specifika ärenden tas upp och diskuteras i lärande syfte.

Handläggarna på enheterna deltar även fyra- fem gånger per termin i extern handläggning. En konsult har upphandlats som hjälper handläggarna i handläggningen med ärenden som de upplever som problematiska.

Tillsammans med övriga enhetschefer inom individ- och familjeomsorgen samt förste socialsekreterare hålls varannan fredags möten där ärenden som berör flera enheter behandlas. Där kan en samplanering ske och olika insatser följas upp tillsammans.

Intervjuade anger att enheten i stort inte har problem att hålla de lagstadgade övre tidskraven för handläggning av skydds- och förhandsbedömning. Endast i perioder där det inkommer många anmälningar är det svårt för handläggarna att genomföra förhandsbedömningen inom 14 dagar. Även utredningarna sker inom lagstadgad tidsram, däremot kan dokumentationen släpa efter då handläggarna har en hög arbetsbelastning. Enhetschefer och förste socialsekreterare har ansvar för att kontrollera att tidsgränserna hålls. I de fall där tidsgränserna inte hålls redovisas orsaken till nämnden.

Barn och utbildningsförvaltningen

Inom förvaltningen används den gemensamma rutinen för anmälan samt tillhörande anmälningsblankett. Rutinen finns tillgänglig i kommunens digitala fil-arkiv. Endast ordinarie personal och återkommande vikarie har tillgång till det digitala fil-arkivet. Vid intervjuer framkommer att ingen uppföljning hur rektorerna förmedlat den uppdaterade rutinen till personalen har genomförts.

Vissa skolenheter har valt att ha rutinen att det är rektor som står som avsändare till orosanmälan även om det är en lärare som gjort observationen och skickar in orosanmälan till individ- och familjeomsorgen. Andra rektorer vill ha information om en orosanmälan skett.

Nya vikarier får vid introduktionen muntlig information om anmälningsskyldigheten och får då information om att de ska kontakta ordinarie personal vid misstanke om ett barn far illa. Anmälningskyldigheten är en punkt i en checklista för nyanställning av vikarier. Detta säkerställs dock inte i introduktionsmaterialet för personal som arbetar på kommunens fritidsgårdar. Sedan 1 januari 2020 har fritidsgårdsverksamheten flyttats från barn och utbildningsförvaltningen till kommunstyrelseförvaltningen.

Inom kommunen finns ett antal fristående verksamheter. Vid kommunens tillsyn av verksamheterna ska de fristående verksamheterna bland annat kunna visa upp rutiner för orosanmälan. Personal från individ- och familjeomsorgen har även informerat verksamheterna om dess anmälningskyldighet.

Känner en lärare eller annan befattning inom förvaltningen oro för ett barn/elev kan få stöttning och rådgivning av elevhälsoteamet som finns på respektive skola/förskola. Var fjortonde tag träffar elevhälsoteamet rektor och personal. Till varje elevhälsoteam finns en knuten kurator.

Ansvarig för inskickad orosanmälan får återkoppling från individ- och familjeomsorgen om utredning påbörjas eller inte.

3.1.2 Bedömning

Individ- och familjeomsorgen

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att det inom barn- och ungdomsenheten finns tillräckliga rutiner för hantering av orosanmälningar. Inom enheten finns rutiner som beskriver de uppgifter som handläggarna ska genomföra samt inom vilken tidsram. Inom enheterna säkerställs det att rutinerna uppdateras. Respektive handläggare har möjlighet att rådfråga kollegor vid ärendegenomgångar och metodträff.

Barn och utbildningsförvaltningen

Vid granskningen kan vi konstatera att det finns rutiner för hur orosanmälningar ska ske. Förvaltningen säkerställer att all personal får information om anmälningsskyldigheten vid introduktion. Personal kan vid osäkerhet vända sig till rektor eller elevhälsoteamet för rådgivning. Vi ser en brist i att det inte säkerställs från förvaltningsledningen att rektorerna förmedlat ut den uppdaterade rutinen avseende orosanmälningar till personalen och att personal på kommunens fritidsgårdar inte får information om sin anmälningsskyldighet vid introduktion.

3.2 Anmälningar från kommunala verksamheter

Finns det rutiner för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig?

3.2.1 Iakttagelser

Vid intervjuer framkommer att det inom individ- och familjeomsorgen inte finns rutiner för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig. Förste socialsekreterare inom barn och unga kan utifrån erfarenhet notera om en verksamhet inte anmäler i rimlig utsträckning.

När en person inom barn- och utbildningsförvaltningen skickar en orosanmälan till individ- och familjeomsorgen bifogas även en kopia till förvaltningschefen som följer antalet anmälningar. Dock används inte sammanställningen för att granska om en verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig. Intervjuade upplever att det finns brister i analyser av orosanmälningar från förvaltningens verksamheter.

I barn och utbildningsnämndens internkontrollplan för år 2019 finns orosanmälan med som en process att kontrollera under året. Orosanmälan är en av fyra processer som kontrolleras utifrån den identifierade risken att tjänstemän inte använder rutiner för att hantera avvikelser. I uppföljningen av internkontrollplanen anges att i stickprovskontrollerna avseende orosanmälningar kring barn och elever har nya rutiner tagits fram tillsammans med socialförvaltningen. I rutinen tydliggörs att kopia skickas till förvaltningschef. Kontrollerna har inte visat någon avvikelse.

3.2.2 Bedömning

Utifrån granskningen noterar vi att det inom individ- och familjeomsorgen inte finns rutiner för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den om fattning som bedöms trolig. Vi kan konstatera att barn och utbildningsförvaltningen följer antalet orosanmälningar men dessa har inte sammanställts för att utvisa om en verksamhet anmäler i den omfattning som bedöms trolig.

3.3 Samarbete mellan socialtjänsten och barn- och utbildningsnämnden

Finns det ett samarbete mellan socialtjänsten, barn-och utbildningsförvaltningen för att öka medvetenheten hos medarbetare om anmälningsskyldigheten?

3.3.1 Iakttagelser

För att utveckla samarbetet mellan förskola, skola och socialförvaltningen avseende gemensamma barn och familjer har individ- och familjeomsorgen utsett socialsekreterare som agerar kontaktpersoner till kommunens fem olika skolområden. Detta är ett nytt samarbete sedan andra halvåret 2019. Syftet med detta är att korta vägen in till socialförvaltningen och på så sätt öka möjligheten till samarbete men också kunskapsutbyte.

Det är upp till varje skolområde hur samarbetet med "sin" socialsekreterare ska gå till då det finns olika behov. Skolområdet ska i första hand kontakta "sin" socialsekreterare vid behov av konsultation, finns dock en handläggare i ett pågående ärende så ska verksamheten vända sig till berörd handläggare. Socialsekreteraren kan också delta på föräldramöten, personalmöten eller liknande. Vid en orosanmälan ska dock socialförvaltningens kontor kontaktas. Vidare anges även här att anmälan ska göras skriftligt, är anmälan akut ska socialförvaltningens kontaktas som kopplar vidare ärendet till socialjouren.

Vid en verksamhetskonferens inom barn- och utbildningsförvaltningen. Informerade personal från individ- och familjeomsorgen om personalens anmälningsplikt och noterade därefter en ökning av orosanmälningar.

Som vi beskrivit tidigare i rapporten finns en lokal Jämtbusgrupp bestående av representanter för förskola, skola, elevhälsa, barnhälsovård, barn och ungdomshabilitering, barn och ungdomspsykiatri, individ- och familjeomsorg och LSS. Enligt intervjuade är dessa möten inte beslutande, dock får representanterna information vad som händer inom andra verksamheter och samverkan förstärks.

Politiker och tjänstemän inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden träffas två gånger per termin där de diskuterar samverkansfrågor. Bland annat har diskussioner kring tidiga samordnade insatser diskuterats och rutinen för orosanmälningar arbetades fram inom gruppen.

3.3.2 Bedömning

Utifrån granskningen bedömer vi att det finns ett samarbete mellan individ- och familjeomsorgen och barn- och utbildningsförvaltningen genom att utse specifika socialsekreterare till olika skolområden. Utöver det finns flera grupper där barn och unga diskuteras på övergripande- och individnivå

3.4 Informationsinsatser för att öka medvetenheten hos allmänheten

Görs det informationsinsatser för att öka medvetenheten hos allmänheten om att anmäla misstankar om att barn far illa?

3.4.1 Iakttagelser

Enligt socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om handläggning av ärenden som gäller barn och unga ska socialnämnden i en kommun se till att det på kommunens webbplats finns lättillgänglig och lättförståelig information om hur en anmälan om missförhållanden kan göras.

Under fliken *Barn, unga och familj* på kommunens offentliga webbsida finns information om anmälningsskyldigheten, hur en anmälan går till och kontaktuppgifter till individ- och familjeomsorgen som man kan kontakta om man misstänker att ett barn eller ungdom far illa. Vidare informeras att vid oro för att ett barn/ungdom far illa kan man kontakta individ- och familjeomsorgen för att samråda hur man ska gå tillväga.

Utöver den information som finns på hemsidan har inga informationsinsatser genomförts för att öka medvetenheten hos allmänheten om att anmäla misstankar om att ett barn far illa.

3.4.2 Bedömning

Utifrån granskningen kan vi notera att kommunen på den officiella hemsidan har en information om anmälningsskyldigheten och kontaktuppgifter till individ- och familjeomsorgen. Utöver detta har inga utbildningsinsatser för allmänheten genomförts.

Då många barn deltar i föreningar på sin fritid upplever vi att information om hur man genomför en orosanmälan, fysiska och beteendemässiga varningssignaler hos barn och unga till föreningsledare kan vara en viktig insats.

3.5 Statistik

Förs det statistik över anmälningarna och rapporteras detta till berörda nämnder?

3.5.1 Iakttagelser

Vid intervjuerna framkom att individ- och familjeomsorgens verksamhetssystem gör det svårt att ta ut statistik och följa. Det finns flertalet parametrar att följa i systemet men det görs inte. Däremot har verksamheten beställt statistik från konsultbolaget Ensolution. I rapporten presenteras kostnad per brukare inom individ- och familjeomsorgens olika verksamheter. Statistiken som presenteras är från individ- och

familjeomsorgens verksamhetssystem och är baserat på 2018 års utfall. Enligt intervjuade ska verksamheten fortsatt årligen ta del av statistik från Ensolution.

Statistiken visar att antalet förhandsbedömningar och utredningar inom barn, ungdom och familj har ökat mellan år 2017 och 2018. År 2018 var antalet förhandsbedömningar 605 stycken mot 507 år 2017. Antalet utredningar – barn, ungdom och familj var år 2018 187 stycken mot 154 stycken år 2017, vilket är en ökning på 18 %. Enligt uppgift har antalet förhandsbedömningar även ökat för år 2019 till 618 och antalet utredningar – barn, ungdom och familj har ökat med cirka 17 %.

IFO-chefen har vid tillfällen under år 2019 informerat nämnden om det ökande antalet förhandsbedömningar och utredningar kopplat till behovet av ökade resurser. Nämndsledamöterna är även inbjudna till de tillfällen då Ensolution presenterar statistikunderlaget.

3.5.2 Bedömning

Utifrån granskningen kan vi konstatera att verksamheterna inte kontinuerligt följer statistik över antalet orosanmälningar. Årligen tar individ- och familjeomsorgen del av statistik från ett konsultbolag där antalet förhandsbedömningar och utredningar inom barn, ungdom och familj redovisas. Däremot redovisas inte antalet orosanmälningar. Socialnämnden har bjudits till redovisningstillfällen och individ- och familjeomsorgschefen har informerat nämnden om det ökade antalet utredningar.

Vi ser en brist i att det idag inte finns ett arbetssätt för att följa statistik över inkomna orosanmälningar. Genom att följa orsaker till och vilka verksamheter som genomför orosanmälan kan verksamheten få större kännedom om vilka verksamheter som möjligtvis inte anmäler i tillräckligt stor utsträckning och utbildningsinsatser eller andra åtgärder kan genomföras.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunen i huvudsak har ändamålsenliga rutiner vid orosanmälningar när ett barn far illa. Bedömningen baserar vi på att det finns beslutade rutiner för hantering av orosanmälningar som efterlevs inom individ och familjeomsorgen.

Representanter från socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen upplever att det finns ett gott samarbete. För att öka samverkan kring barn och familjer har individ- och familjeomsorgen utsett socialsekreterare som agerar kontaktpersoner till kommunens fem olika skolområden. Detta är ett nytt samarbete sedan andra halvåret 2019. Syftet med detta är att korta vägen in till socialförvaltningen och på så sätt öka möjligheten till samarbete men också kunskapsutbyte. Utöver det finns flera samverkansgrupper där barn och unga diskuteras på övergripande- och individnivå

Av granskningen framkommer att det inom individ- och familjeomsorgen inte finns rutiner för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig. När en person inom barn- och utbildningsförvaltningen skickar en orosanmälan till individ- och familjeomsorgen bifogas även en kopia till förvaltningschefen som följer antalet anmälningar. Dock används inte sammanställningen för att granska om en verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig.

Vid granskningen noterar vi att inga specifika utbildningstillfällen avseende orosanmälningar har skett till allmänheten, utbildning har endast skett för kommunal verksamhet som efterfrågat informationsinsatser. Då många barn utövar fritidsaktiviteter i föreningar och klubbar så anser vi att en viktig insats kan vara att informera föreningsledare om vart man vänder sig om man vill göra en orosanmälan samt fysiska och beteendemässiga varningssignaler hos barn och unga som mår dåligt.

Vi ser en brist i att det inte säkerställs från förvaltningsledningen att rektorerna förmedlat ut den uppdaterade rutinen avseende orosanmälningar till personalen.

Utifrån vår bedömning och slutsats lämnar vi nedanstående rekommendationer.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- Säkerställa att den uppdaterade rutinen avseende orosanmälningar förmedlats till all personal inom förvaltningen.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- Säkerställ att statistik över inkomna orosanmälningar följs och på så sätt få uppsikt över orsaker till och varifrån orosanmälan kommer.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställ att personal på kommunens fritidsgårdar vid introduktion får information om anmälningskyldigheten och ta del av rutinen *När barn far illa – Rutiner för anmälan*.

Datum som ovan

KPMG AB

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

Linnéa Grönvold
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.